

De bevindingen van dit onderzoek zijn van belang bij het exploreren van de effectiviteit van virale vectoren voor hiv-vaccinatie in het bijzonder en genterapiestrategieën in het algemeen. Virale vectoren zijn geneesmiddelen en daarom is het voor apothekers nuttig kennis te nemen van ontwikkelingen op dit gebied [9]. De conclusie van dit onderzoek is dat het p17-gen, ingevoegd in recombinant influenzavirus, tot expressie komt, CD8-positieve T-cellen kan activeren en humorale antilichaamresponsen induceert.

Gebaseerd op het registratieonderzoek van A.L. de Goede. R.A. Gruters ontving subsidie van het Aids Fonds. Dit onderzoek werd financieel ondersteund door het VIRGO Consortium, een innovatief cluster van het Netherlands Genomics Initiative.

LITERATUUR

- 1 Pantaleo G, Lévy Y. Vaccine and immunotherapeutic interventions. *Curr Opin HIV AIDS*. 2013 mei;8(3):236-42.
- 2 de Wit E, Spronken MI, Bestebroer TM, Rimmelzwaan GF, Osterhaus AD, Fouchier RA. Efficient generation and growth of influenza virus A/PR/8/34 from eight cDNA fragments. *Virus Res*. 2004 jul;103(1-2):155-61.
- 3 de Goede AL, Boers PH, Dekker LJ, Osterhaus AD, Gruters RA, Rimmelzwaan GF. Characterization of recombinant influenza A virus as a vector for HIV-1 p17Gag. *Vaccine*. 2009 sep 25;27(42):5735-9.
- 4 Sexton A, De Rose R, Reece JC, et al. Evaluation of recombinant influenza virus-simian immunodeficiency virus vaccines in macaques. *J Virol*. 2009 aug;83(15):7619-28.
- 5 Ferko B, Stasakova J, Sereinig S, et al. Hyperattenuated recombinant influenza A virus nonstructural-protein-encoding vectors induce human immunodeficiency virus type 1 Nef-specific systemic and mucosal immune responses in mice. *J Virol*. 2001 okt;75(19):8899-908.
- 6 García F, León A, Gatell JM, Plana M, Gallart T. Therapeutic vaccines against HIV infection. *Hum Vaccin Immunother*. 2012 mei;8(5):569-81.
- 7 Vanham G, Van Gulck E. Can immunotherapy be useful as a “functional cure” for infection with Human Immunodeficiency Virus-1? *Retrovirology*. 2012 sep 7;9:72.
- 8 Hansen SG, Ford JC, Lewis MS, et al. Profound early control of highly pathogenic SIV by an effector memory T-cell vaccine. *Nature*. 2011 mei 26;473(7348):523-7.
- 9 Oostendorp J, de Goede A, Slaper-Cortenbach ICM. Advanced therapy medicinal products – entering the hospital pharmacy arena. *EJHP Practice*. 2010;16(4):53-5.

Nierfunctiebepaling in de apotheek: veelbelovend

Frans van de Vaart

Bij oudere patiënten die geneesmiddelen gebruiken voor diabetes en/of cardiovasculaire aandoeningen, is het vaak nodig de dosering aan te passen wegens verminderde nierfunctie. Hoewel volgens de richtlijnen de nierfunctie van deze patiënten regelmatig moet worden bepaald, gebeurt dat toch maar in 28-75% van de gevallen. Geerts e.a. onderzochten of dat kan door creatininebepaling in de apotheek. Hiervoor werden patiënten geselecteerd die chronisch antidiabetica of middelen ter vermindering van cardiovasculair risico gebruikten en van wie de nierfunctie onbekend was. Van 149 geselecteerde patiënten participeerden 46 (31%) in de studie. Hun nierfunctie werd bepaald door daarvoor getrainde medewerkers. Bij 24 patiënten bleek sprake van een licht tot matig verminderde nierfunctie.

Een apotheker beoordeelde vervolgens de signalen uit het elektronisch medicatiebewakingssysteem. Er waren 9 signalen bij 7 patiënten, waarvan 6 klinisch niet relevant waren. Van de

3 klinisch relevante signalen leidde 1 tot een advies voor aanpassing van de dosering, dat werd overgenomen door de huisarts. De waardering voor deze interventie werd met vragenlijsten geëvalueerd bij patiënten, voorschrijvers en deelnemende apothekers. Over het algemeen waren de reacties positief, onder meer omdat uitslagen direct beschikbaar waren en dus konden meewegen bij de medicatiebewaking. De studie was beperkt van opzet, maar laat zien dat het de moeite waard is de bepaling van labwaarden in de apotheek verder te verkennen.

Geerts AF, de Koning FH, de Vooght KM, Egberts AC, de Smet PA, van Solinge WW. Feasibility of point-of-care creatinine testing in community pharmacy to monitor drug therapy in ambulatory elderly patients. *J Clin Pharm Ther*. 2013 okt;38(5):416-22.

van de Vaart F. Nierfunctiebepaling in de apotheek: veelbelovend. *PW Wetenschappelijk Platform*. 2013;7:e1330.